

Täysistunto

Keskiviikko 6.4.2022 klo 14.02—17.07

9. Lakialoite laiksi metsästyslain muuttamisesta

Lakialoite LA 8/2022 vp Tuomas Kettunen kesk ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, edustaja Kettunen.

Keskustelu

15.40 **Tuomas Kettunen kesk** (esittelypuheenvuoro): Kunnioitettu herra puhemies! Susikanta on kasvanut räjähdysmäisesti viime vuosina joka puolella Suomea. Uusia havaintoja tulee ihmisiltä koko ajan. Viimeisin on tämän viikon maanantailta Pohjanmaan suunnalta, kun kolme sutta tuli vastaan lenkkeilijää, joka lenkkeilytti koiraa, Pohjanmaalla Sundomissa.

Puhemies! Lakialoite metsästyslain muuttamisesta: tällä lakialoitteella esitän, että metsästyslakiin tehdään uusi 19 a §. Uudessa 19 a §:ssä säädettäisiin, että lain muiden säännösten estämättä riistaeläimen pyytäminen ja tappaminen olisi mahdollista sellaisessa hätävarjelu- ja pakkotilassa, jossa riistaeläin hyökkää ihmisen tai kotieläimen kimppuun tai tulee ihmisten tai kotieläinten lähetyville ja välittömästi uhkaa ihmisten tai kotieläinten turvallisuutta.

Puhemies! Tällä lakimuutoksella varmistettaisiin, että erityisesti suurpetojen, esimerkiksi ahman, ilveksen tai suden, tullessa uhkaavasti ihmisten asuntojen pihalle ja muille lähistöille kansalaisella olisi selkeästi oikeus puolustaa itseään, perheenjäseniään ja kotieläimiään, kuten vaikkapa aitauksessa olevaa tuotantoeläintä tai pihassa kytkettynä olevaa koiraa. Samoin tämä esitettävä lakimuutos varmistaisi, että muun riistaeläimen, esimerkiksi hirven, metsästyksen aikana tapahtuvassa suurpedon yllättävässä hyökkäyksessä metsästyskoiran kimppuun metsästäjä saisi puolustaa omaa kotieläintään ilman tarpeetonta huolta seuraamuksista. Nythän on niin, että lähtökohtaisesti syytetään heti törkeästä metsästyksrikkomuksesta.

Tämän uuden säännöksen nojalla tapahtuneesta riistaeläimen pyytämisestä ja tappamisesta tulisi viipymättä tehdä metsästyslain mukainen saalisilmoitus sekä ilmoitus poliisille tai Rajavartiolaitokselle. Toimivaltaiset viranomaiset tutkisivat aina pakottavassa tilanteessa tapahtuneen pyytämisen ja sen, ovatko olosuhteet olleet hätävarjelu- ja pakkotilamaiset. Mikäli riistaeläimen kaataminen todetaan tapahtuneeksi sellaisissa oloissa, jotka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

eivät vastaa uutta 19 a §:ää, seuraavat tästä teosta ihan normaalit rikosoikeudelliset, yllämainitut seuraamukset.

Suomen oikeusjärjestelmässä on olemassa yleiset hätävarjelu- ja pakkotilasäännökset. Ne ovat rikoslain 4 luvun 4 ja 5 §:ssä. Rikoslain 4 luvun säännökset oikeuttavat periaatteessa tappamaan suurpedon tai muun riistaeläimen välittömän ja pakottavan vaaran torjumiseksi. Joitakin päätöksiä syyttämättä jättämisestä onkin tämän perusteella tehty. Säännösten merkitys on kuitenkin epäselvä, ja vastuuvapausperusteiden kriteerit ovat väljät. Kokonaisarvio säännöksen soveltuvuudesta tehdään kussakin tapauksessa erikseen.

Puhemies! Kun tarkempia kriteereitä ei ole säädetty, on yleisellä tasolla hyvin vaikea arvioida, milloin riistaeläimen aiheuttamia vaaratilanteita voidaan torjua yleisten rikoslain 4 luvun säännösten nojalla. Arviointi tehdään aina täysimittaisen esitutkinnan jälkeen syyttäjän harkinnassa. Epäilyistä metsästysrikoksesta voi olla seuraamuksia epäillyn aseluvulle, mikä on sinänsä jo erittäin raskas seuraamus. Metsästäjien ja muiden maaseudulla asuvien oikeusturva edellyttää lainsäädännön täsmentämistä. Tässä lakialoitteessa esitetyn muutoksen säätämisen jälkeen rikoslain 4 luvun vastuuvapausperusteita voitaisiin soveltaa pakkotilassa tapahtuneisiin kaatoihin.

Arvoisa puhemies! Ruotsissa metsästyslain mukaan suden tai muun suurpedon saa tappaa, jos se on hyökkäyksellään jo aiheuttanut kotieläimelle vahinkoa tai sen tuleva hyökkäys on ilmeinen. Pedon saa tappaa myös, kun se on kotieläimille tarkoitettun aidatun alueen sisäpuolella ja on olemassa perusteltu syy olettaa sen hyökkäävän. Näissä tilanteissa uhkaavan eläimen saa tappaa kotieläimien omistaja tai haltija taikka henkilö, joka toimii heidän puolestaan.

Puhemies! Tälle lakimuutokselle on todella suuri yhteiskunnallinen tarve. Tavoitteeksi täytyy totta kai ottaa, että sudet saadaan takaisin metsiin, joissa niillä olisi elintilaa, ja tärkeintä on palauttaa niiden luontainen arkuus ihmisiä kohtaan. Susi kuuluu Suomen luontoon, mutta ei ihmisten pihapiiriin.

Haluan kiittää edustajakollegoita: 87 allekirjoitusta. Tämä on ensimmäinen lakialoitteeni, ja sitä myötä tämä on, puhemies, minulle henkilökohtaisesti historiallinen hetki.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Könttä.

15.47 Joonas Könttä kesk: Arvoisa puhemies! Keskustelu susista on ollut jo vuosien ajan pinnalla, ja hyvistä syistä. Ihmiset ovat huolissaan yhä lähemmäksi tulevien susien takia, jotka ovat menettäneet ihmisarkuutensa. Huoli on aito ja huoli on perusteltu.

Ei vanhempien kuuluisi pelätä lastensa koulumatkan turvallisuuden puolesta, eikä kenenkään pitäisi nähdä kotieläintensä tulleen susien tappamiksi. Itsekin metsästystä harrastavana olen surullisin mielin nähnyt susien raatelemia metsästyskoiria ja lukenut niistä. Koirat ovat paitsi tärkeä osa metsästystä myös perheenjäseniä ja luotettavia kavereita, ihmisten parhaita ystäviä.

Nykyinen susien suojelua korostava käytäntö on susi. Nyt käsittelyssä olevat lakialoitteet korostavat turvallista asumista maaseudulla, ihmisten ja kotieläinten turvallisuutta, vallittamisen kohtuullisuutta ja kansainvälisesti ainutlaatuisen metsäpeurakannan suojelua.

Arvoisa puhemies! Nykytilanne on kestämaton, ja sudet on saatava kannanhoidollisen metsästyksen piiriin, kuten on toimittu karhujen kohdalla ja kuten on toimittu esimerkiksi Ruotsissa. Suomen Keskusta kannattaa susien kannanhoidollista metsästystä. Susien kannanhoidollinen metsästys vaatii mallin, joka kestää tarvittaessa oikeudessa ja josta tulee ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

dosti toimiva tapa hallita susikantaa. Näin mahdollistamme turvallisen asumisen maaseudulla, kotieläinten säästymisen susien raatelulta ja koirien käyttämisen osana metsästystä myös jatkossa.

Puhemies! Seuraavana talvena olisi syytä mahdollistaa kannanhoidollinen metsästys. Nopea käsittely olisi tarpeen. Kannatan nopeaa käsittelyä, mutta tavoitetta susien kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamiseksi ei kuitenkaan palvele se, jos käynnistetään metsästys nyt nähdyn talven tapaan, mikä lopulta kuitenkin kaatuisi oikeudessa. Tämä siirtäisi aloitteen — ja aloitteiden — tavoitteita kauemmaksi tulevaisuuteen. Tarvitsemme siis kestäviä malleja, ja meidän on löydettävä tällaisia kestäviä malleja, jotka läpi suomalaisen oikeusjärjestelmän tarkastelun tulevat myös hyväksytyinä.

Huolellinen valmistelu on tarpeen. Edellytän kuitenkin, että asia käsitellään mahdollisimman nopeasti. Suomessa ansaitaan turvallinen maaseutu. Suomessa ansaitaan metsästyksen mahdollistaminen myös metsästyskoirien kautta. On myös susien etu ja oikeus, että meillä on käytössä kannanhoidollinen metsästys, jolla luonnon ja ihmisen kestävä kanssakulku turvataan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen.

15.50 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Ensinnä lämpimät kiitokset edustaja Kettuselle loistavasta lakialoitteesta. Se on hänen ensimmäisensä Suomen kansan edustajana, mutta olen melko varma siitä, että se ei ole myös viimeinen, koska niitä toivon mukaan tulee meille tulevinakin vaalikausina vielä monia.

Ensiksi: Oma kantani susiasiaissa on yksiselitteisen selkeä. Susi kuuluu Suomen luontoon ihan yhtä lailla kuin sinne kuuluu esimerkiksi hirvi taikka mäyrä tai joku muu, mutta pihapiiriin se ei koskaan kuulu. Ja kun sudet ovat menettäneet tämän nykyisen laintulkinnan takia ihmispelon täysin, niin on otettu valtava riski, ja tällä menolla aiheutamme sen itse lainsäätäjinä tai olemme hyväksyneet hiljaa tämän muka-luonnonsuojeluihmisten suurella intohimolla ajaman periaatteen, että susi saa asua siellä, missä se haluaa.

Susi kuuluu metsiin, ei ikinä pihapiireihin. Se on villipeto, joka on niin valtavan voimakas, että... Olen metsämiesurani aikana, yli 25 vuoden aikana, muutaman kerran tuolla ihan villissä luonnossa törmännyt suteen tai useampiin susiin. Se on vaikuttava näky, ja yksinäinen ihminen tai pieni koululapsi niiden edessä on täysin voimaton. Ilman asetta ei ole mitään mahdollisuuksia. Se vaaratilanne tulee siitä, että kun susia on paljon, niin ruoan, ravinnon hankinta susilla muodostuu hyvin vaikeaksi tiettyinä aikoina vuodesta, jolloin ne tulevat pihapiireihin.

Ja vielä isomman riskin tekevät nämä koirasudet, joita on risteytetty koirien kanssa. Edustaja Kettusen luona kävin tuolla Kuhmossa, ja siellä sain tavata muun muassa henkilön, joka oli käynyt lopettamassa sellaisen koirasusien kasvattajan kasvattamat sudet. Tämä oli siis risteyttänyt luonnon villiä sutta isojen koirien kanssa. Siitä tein silloin aikanaan oikeusasiamiehelle kantelun. En ole ihan varma, onko oikeusasiamies koskaan lähettänyt viestiä poliisille tästä, pitäisikö tuo tutkia, koska tuollaisen villin eläimen vangitseminen ja risteyttäminen jonkin muun eläimen kanssa on laitonta touhua ja siinä samalla vaarannetaan ihmisten henkiä.

Tämän päivän maaseudulla elämä ei varmaan ole helppoa. Me tiedämme kaikki, mitä se on esimerkiksi maatalouden piirissä työskenteleville ihmisille, maanviljelijöille, joiden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

elanto on tänä päivänä hyvin niukkaa. Ja sitten kun vielä tällaisilla tekaistuilla haittatekijöillä tehdään ihmisten elämä vaikeaksi, niin onhan se tavattoman väärin.

Todellakin, kuten edellisessä puheenvuorossa sanoin, Suomessa on tapahtunut monia läheltä piti -tilanteita, joissa pienen lapsen henki on ollut aivan onnenkantamoisen varassa — se, että hän ei ole joutunut suden suuhun. Aina sanotaan, että 1800-luvulla edellisen keran jossakin Turun seudulla joku lapsi joutui suden suuhun. Niitä on tapahtunut Venäjällä useinkin, viime vuosinakin ihan, niistä vain ei paljon puhuta. Jostain syystä ne eivät tuonne valtakunnan median sivuille koskaan pääse. Sanoisinkin, että pahinta tässä on se, että jotkut ihmiset katsovat oikeudekseen olla parempia ja sen jälkeen kertoa, miten toisten tulisi elää ja vaarantaa oma henkensä, ja sitten luoda sellainen tilanne lainsäädäntöä hyväksi käyttäen, että ihmisten elämä menee hyvin vaikeaksi.

Olemme nähneet nyt viime viikkoina, mitä maailmassa tapahtuu. Ja arvostan joka ainoaa suomalaista kotia, joka ainoaa kotipihiiriä: jokaisen ihmisen turvallista elämää arvostan yli kaiken. Miksi se ei yllä sitten maaseudun ihmisten perhepiiriin tai kotipiiriin? Sen pitäisi nauttia kotirauhaa, ja heillä pitäisi olla oikeus siihen, että saavat elää turvallista elämää omalla pihamaallaan. Eihän ole oikein, että... Tiedän tapauksia, moniakin tapauksia, että nykyisien susikantojen aikana lapset eivät ulkona saa yksin leikkiä enää, vaan aikuisen ihmisen pitää olla mukana katsomassa, ettei ikävästi käy, jos susi on lähellä.

Susien liikkuminen pihapiirissä on ihan arkipäiväistä tänä päivänä. Tätä vain ei tahdota tässä maassa uskoa. Kuvitellaan, ettei se hukka siellä ihmisille vaaraksi ole. Monta läheltä piti -tilannetta on ollut, mutta ei tunnu sekään enempää ministeriön virkamiehiin kuin meihin poliitikkoihinkaan vetoavan — muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta, tietenkin. Toivoisin, arvoisa puhemies, hartaasti, että tämä ihmisten elämän arvostus tulisi paljon korkeammalle tasolle kuin se tässä maassa tällä hetkellä on. Arvostan elämää yli kaiken. Sen varjeleminen ja suojeleminen ja turvallinen elämä on kaikkein tärkeintä, mitä me tässä talossa voimme ihmisten elämän hyväksi tehdä.

Tällä kertaa edustaja Kettuselle lopuksi vielä suuret kiitokset erinomaisesta lakialoitteesta, ja toivon, että näitä samantyyppisiä tulee lisääkin ja saamme tämän vaikean asian hoidettua. Ja se edustaja Kettusen mainitsema malli, miten Ruotsissa tämä asia hoidetaan, on aivan loistava esimerkki. Näin se tulee hoitaa, niin että ne sudet, jotka pihapiiriin pyrkivät, poistetaan susikannasta. [Petri Huru: Lopullisesti!] Samallahan aiheutetaan se terve ilmiö, että susilauma taas tällä keinoin hankkii toiminnallaan itselleen ihmispelon: susi tietää, että tuonne ei ole menemistä. Jos se juoksee tuolla metsällä vapaana, katselemassa maisemia ja hankkimassa päivittäistä elantoa, niin siitä vaan, se on ihan oikein. Mutta kun se pyörii pihapiireissä ja se hyväksytään näin yleisesti ja siitä tehdään jopa valtion ja EU:n varoin kustannettu hanke, SusiLIFE-hanke... Tätäkin SusiLIFE-hankkeen rahoitusta on moni metsästäjä yrittänyt saada selville. Mutta onhan se nyt kummallinen maa, tämä Suomi, kun monista asiakirjapyyntöistä huolimatta tätä suunnitelmaa ja rahankäyttöä ei ole kerrottu. Se on salattu.

Näin toimitaan jossakin muussa maassa kuin Suomessa. Olemme nähneet viime päivinä tapahtumia, kun valtiovalta tekee mitä haluaa: mitä siinä tapahtuu niissä maissa, kun sitten tätä voimaa käytetään viattomia ihmisiä vastaan. Tämä asia ja se asia eivät ole yhteismitallisia tietenkään. Mutta silloin, kun avoin yhteiskunta heitetään romukoppaan ja lähdetään menemään näitä pimeitä teitä pitkin, vaikka vähäisessäkin asiassa, ja tämä ”transparency” unohdetaan, niin näin siinä sitten käy.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

Toivottavasti tämä puheeni herättäisi ajatuksia edes joissakin korkeimmissa viranomaisissa ja oikeusasiamiehessä ja oikeuskanslerissa. Eivät näin voi asiat olla, että ihmisen hengen vaarantaminen alkaa olla joillekin järjestöille jopa, en sano harrastus, mutta se on tavoite näköjään, kun siihen pyritään näin aktiivisesti valtion varoilla.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tynkkynen.

15.57 Sebastian Tynkkynen ps: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Erinomainen puhe edustajalta. Tuohon edelliseen puheeseen, minkä käytitte, ehkä sen verran vain haluaisin sanoa, että toivoisin, että kiinnitämme täällä eduskunnassa huomiota siihen, miten puhumme asioista. Kun mainitsitte, että poliisi terrorisoi, niin ymmärrän sen tuskan, mitä nämä tietyt tilanteet tuovat, mutta kun meillä lainsäätäjillä on vastuu siitä, minkälaista lainsäädäntöä me tehdään, jonka pohjalta sitten se tulkinta lähtee muodostumaan, niin me ei voida tavallaan välttää sitä meidän omaa vastuutamme ja sitten pistää sitä toisten niskaan ja käyttää semmoisia termejä, että ”poliisi terrorisoi”. Terrorisointi on sitä, että... Me tiedetään kaikki, mitä se määritelmä tarkoittaa, ja se on aika hurja juttu.

Meillä yhteiskunnassa on ollut aika paljon puhetta poliiseihin liittyen ja tietynlaista demonisointia, mutta esimerkiksi sananvapauteenkaan liittyen ei poliisi — uskon näin — haluaisi välttämättä kaikkia Facebook-kirjoituksia tai muita syynätä siellä, mutta se joutuu tekemään sen esitutkinnan ja koppaamaan ihmisiä, koska meidän lainsäädäntö on semmoista. Mutta minä en voi syyttää silloin poliisia siitä, että se on poliisin terrorisointia. Tai vaikkapa Elokapinan suhteen oli tätä, että poliisi korjaa tieltä pois, ja ihmisillä on tarve syyttää poliisia, kuinka he ovat niin julmia. Kun yhteiskunnassa on paljon tämmöistä puhetta, niin yritetään olla tarkkoja sen suhteen, että kun poliisit takaavat meille oikeusvaltion sen pohjalta, mitä me itse ollaan päätetty lainsäätäjinä, niin tavallaan annetaan heidän tehdä heidän työnsä, ja sitten kun me nähdään, että lakia vaikkapa sovelletaan meidän mielestämme väärällä tavalla tai että koko laki on väärin, niin otetaan me itse se vastuu ja lusikka käteen ja muutetaan sitä lainsäädäntöä, mutta ei tavallaan puhuta siitä, että poliisit terrorisoivat. Se on aika rajusti sanottu.

Mutta muuten, edustaja Hoskonen, erinomaista ja painavaa puhetta, niin kuin teiltä yleensä on totuttu kuulemaan. Kiitos siitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kettunen.

15.59 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Tänään on käytetty hyviä ja ansiokkaita puheenvuoroja aihealueeseen liittyen. Ehkä se suurin asia tässä nyt — joka on tuotu jo esille — on se, että rehellisesti kuultaisiin ja todettaisiin se, mitä maaseudun asukkaiden suunnalta on meidänkin suuntaan tuotu viesteillä esille, eli maaseudun asukkaita huolestaa tämä kasvanut susipopulaatio ja se, minkälaista pelkoa sudet aiheuttavat maaseudulla. Se huoli on aiheellinen, ja se pitää ottaa tosissaan.

Edustaja Peltokangas käytti hyvän puheenvuoron. Siinä ei tullut tarpeeksi hyvin ilmi se, että kun suden kannanhoidollinen metsästysasetus saatiin tähän maahan aikaan viime vuoden lopulla joulukuussa maa- ja metsätalousministeri Lepän toimesta — nyt täytyy vielä muistuttaa — niin eihän sitä kannanhoidollista metsästystä millään poliittisella tavalla laitettu jäähyllä, vaan hallinto-oikeus pisti toimeenpanokieltoon nämä kaikki kyseiset 18 su-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

denkaatolupaa. Ja siitä olen edelleenkin tyytyväinen, että edustaja Eestilä teki tähän asiaan liittyen lakialoitteen, jonka puolesta kyllä liputan ja toivon sille kannatusta.

Edustaja Eestilä toi esille myös sen, kun tästä kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisestahan käytiin isoa keskustelua myös mediassa. Yle, Helsingin Sanomat nostattivat yhden tietyn alueen ja yhden tietyn susilauman, mihinkä kohdennettiin näitä kannanhoidollisia metsästyslupia, eli Saunajärven alue ja Saunajärven alueen susilauma tulivat aika isostikin esille. Kyllä saman huolen tuon esille, minkä edustaja Eestiläkin toi, että ihmettelen, minkälaista disinformaatiota asian osalta tuotiin valtamedioissa esille. [Petri Huru: Kyllä!] Siellä tuotiin esille myös edustaja Eestilän sukulaissuhteet ja annettiin ymmärtää, että me kansanedustajat jollain tavalla ollaan junailtu tämä kyseinen kannanhoidollinen metsästys sinne kyseiselle alueelle, vaikka tähän ei millään tapaa pidä paikkaansa. Olen siitä hieman huolestunutkin, että tällaista disinformaatiota pystytään tässä ajassa tekemään, ja jos tehdään vääristynyttä uutisointia, niin miksi sitä ei sitten lähdetä korjaamaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Hoskonen.

16.02 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Kiitoksia hyvistä puheenvuoroista. — Siitä, mitä edustaja Tynkkynen äsken hyvässä puheenvuorossaan totesi: pahoittelen, jos joku siitä yhdestä sanasta mielensä on pahoittanut. Terrorisointi-sana on varmaan liian vahva siihen, ja pahoittelen virhettäni. Ei se niinkään voi olla, että maaseudun ihmistä hänen suorittaessaan laillista harrastusta, esimerkiksi metsästystä taikka marjamatkaa, joka on yhtä laillinen toimenpide, mennään häiritsemään sillä perusteella, että hän olisi muka salametsällä — henkilö, joka varmasti on ihan silmin nähden aivan laillisella asialla. Jos kyseinen henkilö häiritsee naapurin rauhaa taikka ajaa humalapäissään autolla, on itseltään selvää, että poliisi ottaa hänet kiinni ja palauttaa lailliselle tielle. Se on poliisin aivan oikeaa työtä, ja sitä lämpimästi aina kannatan.

Ei se niinkään voi olla, että maaseudun ihmiset joutuvat elämään pelossa. Sielläkin on tapahtunut kymmeniä semmoisia tilanteita, että on metsästyksenjohtaja soittanut poliisille, että meillä alkaa hirven metsästys tai karhun metsästys huomisaamuna kello kuusi, ja ilmoittanut paikan, missä kokoonnutaan, että tulkaa tarkastamaan meidän luvat ja aseet, että ne ovat kunnossa — ei tulla, vaan sitten kun on passiketjut valmiina, tullaan sinne juuri metsästyksen hetkellä, jolloin koira on haukussa ja saalis on lähestymässä passiketjua, sitten tullaan tarkastamaan passeja ja pidetään meteliä, tullaan tarkistamaan aseita ja lupia ja kysellään kovaäänisesti, mitä tapahtuu. Se on metsästyksen häirintää. Se on laissa kielletty. Pitäisi se nyt poliisin tietää, kun sen näinkin yksinkertainen kansanedustaja kuin allekirjoittanut tietää. Mutta ei näköjään tiedetä.

Kannatan lämpimästi viranomaisyhteistyötä. Olen sen vankkumaton kannattaja ja rehellisen menon kannattaja aina, mutta ei se voi niinkään olla, että poliisi ottaa siinä tapahtumassa ohjat käsiin ja häiritsee laillista toimintaa. Kaikki maaseudun ihmiset aivan varmasti kunnioittavat lakia. Jos joku siellä lakia on rikkonut, totta kai hänet pitää saattaa tutkitavaksi, paperit syyttäjälle ja sitten tuomioistuimeen. Näinhän se menee. Mutta ajatelkaa rehellistä ihmistä, joka on elämäntyönsä tehnyt vaikka sairaanhoitajana ja menee marjamatkalle seurakoiransa kanssa, jonkun puudelin kanssa, ja kerää puolukoita kauniina syyspäivänä, niin siinä aika pahasti loukataan hänen oikeuttaan, kun mennään laukkuja tutkimaan, että oletko ehkä salametsällä. Pitäisi se nyt nähdä ilman apuvälineitäkin, että kyseinen henkilö ei varmasti ole metsällä eikä ole vaaraksi kenellekään. Siinä on ihmisen monta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

seuraavaa päivää pilalla ja lopullinen mielipaha viranomaisen toiminnasta aiheutunut. Jos tällaista on tyylytaju, niin sitten kyllä hieman ihmettelen, mihin tämä maailma on menossa.

On tässä maailmassa väärintekijöitä, rikollisia ja vaikka ketä, jotka ovat selvästi rikkoneet lakia tai tehneet törkeitä rikoksia, ja mitä minulle on tietoja tullut, niin valtava määrä rikosilmoituksia vakavista rikoksista on tehty ja niitä ei koskaan tutkita. Mutta näköjään Suomi on tämmöiseksi mennyt, enkä mahda sille mitään vaan olen vain hyvin pahoillani ja hyvin pahoillani niidenkin ihmisten puolesta, jotka ovat tämmöisen epäoikeudenmukaisen kohtelun kohteeksi joutuneet. Näin ei saa jatkua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja edustaja Huru.

16.05 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Täällä on tänään näiden metsästyslain muutosaloitteiden yhteydessä mainittu nämä MetsäpeuraLIFE- ja SusiLIFE-hankkeet. Kokonaishinta tälle SusiLIFE-hankkeelle on tyyliin 5,5 miljoonaa euroa, MetsäpeuraLIFE-hankkeelle 5,16 miljoonaa. Kun petovahinkoja korvataan yli viisi miljoonaa, parhaimmillaan lähemmäs kymmentä miljoonaa ovat olleet petokorvaukset, niin ovathan nämä käytettävät summatkin todella suuria, ja voi ehkä kysyä niiden järjenperäisyyttä ja sitä, kasvatammeko metsäpeuroja sudelle ruoaksi ja käytämme kymmeniä miljoonia rahaa näihin.

Mitä tulee tähän SusiLIFE-hankkeeseen ja tähän siedättämiseen ja yhteiselon turvaamiseen suden ja ihmisen välillä, niin näkisin, että tätä siedätystä tulisi suunnata myös tänne suojelutaholle siltä osin, että kannanhoidollisen metsästyksen yhteydessä tai poikkeusluvilla voidaan susia myös poistaa eli tappaa. Myös tässä olisi käsittääkseni siedätykselle hyvinkin paljon tarvetta.

Täällä mainittiin myös nämä niin sanotut kuvaushaaskat, ja olen myös siitä samaa mieltä, että niiden kohdalla tulisi kyllä pohtia vähintäänkin sitä, olisiko ne syytä kieltää ainakin metsästyskauden ajaksi, koska esimerkiksi karhunmetsästyksessä ne aiheuttavat tiettyä ongelmaa: jos tulkitaan niin, että on metsästys aloitettu läheltä haaskaa tai ajo on mennyt haaskan läheltä, niin siitä taas poikii syytteitä laillisen metsästyksen harrastajalle. Eli tämä tulisi omana asianaan kyllä ottaa käsittelyyn. Toivottavasti tässä voimme tehdä jopa yhteistyötä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Mäkelä.

16.07 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Vielä pari sanaa lainsäädännöstä ja oikeudenkäynnin käytännöistä näihin susiasioihin liittyen. Se on tietenkin selvää, että suden luvaton kaato on luvaton kaato, se on väärin ja laitton teko, ja siitä pitää jollain tavalla rangaista. Mutta se on kyseenalaista, ovatko nämä rangaistukset järkevässä linjassa muista rikoksista saatavien rangaistusten kanssa. Suden laitton kaato on lähtökohtaisesti törkeä metsästysrikkos, josta voidaan tuomita jopa neljä vuotta ehdotonta vankeutta. Käytännössä oikeuskäytännön mukaan ne rangaistukset voivat hyvinkin olla ehdollista vankeutta. Ja jos verrataan sitä esimerkiksi ihmisen pahoinpitelyyn, niin kyllä ihminen aika huonoon kuntoon täytyy hakata, että sellaisia rangaistuksia saa kuin mitä saa suden laittomasta kaadosta. Eli oikeuslaitos voisi noudattaa jonkinnäköistä suhteellisuuspäätettä näiden sinänsä väärin tekojen rankaisemisessa.

Sitten taas kun puhutaan näistä mahdollisesti luvallisista itsepuolustustilanteista, joissa susi kaadetaan omaisuuden, kotieläinten, ihmisten suojelemiseksi, niin edelleenkin lähtö-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

kohta on se, että poliisi epäilee niissä törkeää metsästysrikosta. Eli jos joku lähtee sellaiseen toimeen, hän riskeeraa metsästysharrastuksensa, aselupansa ja kenties jopa oman vapautensa, jos todettaisiin, että hän olisi syyllistynyt tähän törkeään metsästysrikokseen. ”Riistakeskus ohjeistaa,” — suora lainaus Maaseudun Tulevaisuuden artikkelista — ”että ihmistä lähestyvää sutta on yritettävä karkottaa käyttämällä kovaa ääntä, käyttäytymällä pelottomasti ja tehden itsestään niin ison kuin mahdollista. ’Jos susi yrittää purra sinua tai koiraasi, sinun tulee huutaa, potkia ja lyödä niin paljon kuin voit’, järjestön oppaassa ohjeistetaan.” Tämä kuulostaa kohtuullisen absurdilta puheelta, kun puhutaan kuitenkin koiraa huomattavasti vaarallisemmasta suurpedosta, jota vastaan ei tiukassa paikassa aikuisenkaan ihminen juuri pärjää. Tässä tulee mieleen se, kun vihreät vaativat hanhille laskeutumisopastusta niille omistetuille pelloille. Pitäisikö meidän palkata jonkinnäköisiä susiohjaajia sitten näitä susia ohjaamaan, etteivät ne olisi niin ilkeitä ihmisiä ja kotieläimiä kohtaan? Eli tässä keskustelussa mennään vähän absurdeihin mittasuhteisiin, kun käydään puhumaan, että täytyisi näyttäytyä sutta kohtaan mahdollisimman pelottavalta. Minulta se ei ainakaan onnistuisi, näyttäytyä sutta kohtaan pelottavalta. En tiedä, keltä muulta se onnistuisi. Eli vähän maalaisjärkeä näihin asioihin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.10.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.51.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 9 käsittelyä. — Keskusteluun, edustaja Kettunen.

16.52 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Vielä kerran kiitoksia kaikille teille edustajille, jotka allekirjoititte tämän tärkeän lakialoitteen.

Tässä on tänä iltana käytetty hyviä puheenvuoroja. Ehkä jatkan vielä siitä, että kun tuossa aikaisemmassa puheenvuorossani toin esille susitihentymäalueet ja tuolla meillä Kainuussa syy- ja seuraussuhteitakin etsitään siihen, minkä takia susipopulaatio on kasvanut noinkin suureksi ja kuinka se on noin ennätysnopeakin, niin varmaan taustalla voi olla haaskaruokinta. Meillä Kuhmossa, pelkästään Kuhmon alueella — 5 500 neliökilometriä, erämaakaupunki — pelkästään meidän kaupungin alueella on 47 haaskaruokintapaikkaa. Minä ymmärrän sen, että myös matkailuyrittäjien kannalta on hyviäkin toimenpiteitä haaskaruokinnan suhteen, mutta näitä haaskoja alkaa olla näin paljon, ja kun haaskaruokinnan osalta katsotaan sitä määrää, kuinka paljon sinne erämaahan ja metsiin kuljetetaan haaskoille ruokaa, niin se on aika iso määrä. Paikallislehti Kuhmolainen uutisoi, että jopa 21 tonnia on kuskattu aikaisempana vuonna haaskaruokinnalle kalanperkeitä, mitä se nyt ylipäättänsäkin on. Tämä tietyllä tapaa varmasti aiheuttaa sen, että susi saa vähän liiankin helposti ravintoa näitten haaskojen kautta, ja sitä kautta sitten myös susien lisääntyminenkin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

on varmasti helpompaa. Ja tästä syystä, kun sitten tätä kannanhoidollista metsästystä ei pystytä harjoittamaan, niin susitihentymä on päässyt kasvamaan tuolla Kainuun selkosilla.

No, nythän tähän tilanteeseen yritettiin vaikuttaa. Siitä olen tyytyväinen, että näitä kannanhoidollisia metsästyslupia sinne Etelä-Kuhmoon saatiin. Harmikseni ja harmiksemme — se nyt vielä kerran muistutetaan — hallinto-oikeushan kumosi nämä kannanhoidolliset metsästysluvut. Näistä valitettiin. Se on vieläkin harmillisempaa, että valittajina näissä tilanteissa ovat olleet yhdistykset ja toimijat, jotka eivät toimi siellä paikkakunnalla, elikkä tässä tullaankin siihen kysymykseen, onko tämä ollut jotenkin jopa tahallista haitantekoa näitten kyseisten lupien osalta.

Mutta, puhemies, tänään on käyty hyvää keskustelua. Kiitän siitä, ja toivon, että nämä aloitteet etenevät jo tämän vaalikauden aikana.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kyllönen.

16.55 Merja Kyllönen vas: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitoksia edustajakollega Ket-tuselle hyvästä aloitteesta, jonka itsekin allekirjoitin.

”Hätävarjelu- tai pakkotilassa” — olen aika monta kertaa törmännyt keskusteluissa siihen kokonaisuuteen, että Kainuussakin meidän kotiselkosilla ihmiset ovat aina eläneet rin-ta rinnan luonnon kanssa eikä siellä ole ollut mikään järjestelmällinen ajatus, että kaikki pedot pitäisi sieltä hävittää. Mutta se iso keskustelunaihe on noussut ja syystäkin, onko oi-keus puolustaa omaa omaisuuttaan, onko oikeus puolustaa itseään sellaisissa tilanteissa, joissa joutuu vastakkain sen tosiasian kanssa, että peto ei tunnista sen inhimillisen toimin-nan rajoja vaan tulee ihmisten omaisuuden kimppuun, oli se sitten lemmikki, metsästys-kumppani tai eläin siinä suhteessa, että kasvatetaan hevosia, kasvatetaan poroja, kasvate-taan lampaista tai muita eläimiä.

Ehkä kaikkein mielenkiintoisinta on se, kun näitä laskentoja ja muita järjestelmiä teh-dään: en tiedä, kuinka tarkkaan sitten huomioidaan se, että rajaseuduilla se rajan yli tapah-tuva liikenne näiden petojen osalta on myöskin aika laajaa. Elikkä meillä käydään vähän niin kuin paikallisella McDonald’illa tai Hesburgerissa sieltä raja-aidan takaa syömässä ja palataan sitten sinne omille kotikonnuille.

Voin sanoa kyllä kokemuksesta, että mitään kauhean auvoisaa ja rauhaa rinnakkais-eloa tämä ei enää tämän petokysymyksen osalta ole, ja sen takia, jos meiltä puuttuvat ne lailliset pelisäännöt, lailliset toimintasäännöt, niin valitettavasti ihmisille ei jää mitään muuta mahdollisuutta kuin ottaa oikeus omiin käsiinsä ja päättää itse ne ratkaisut omalta kohdaltaan, ja tämä nyt on kaikkein järjettömin lopputulema, mihin me tässä systeemissä päädytään. Mutta sitä voi hyvin miettiä, jos tänä päivänä meidän järjestelmässä alkaa saa-da jo isommat rapsut siitä, että päätyy petojen kanssa vastakkain ja joutuu puolustamaan omaa omaisuuttaan, suorittaa radikaalin teon, menettää tekovälineet valtiolle ja saa isot sa-kot ja parhaassa tapauksessa vielä isomman tuomion kuin siitä, että olisi vihapäissään vaika-paukaissut jonkun toisen ihmisen hengiltä. En nyt vertaa näitä asioita sillä tavalla, että tarvitsisi jonkun kirjoittaa, että nyt se Kyllönen ei siellä taaskaan ymmärrä näitten asioitten suhdetta, mutta jos tätä meidän oikeusjärjestelmää katsoo, niin ei tässä kyllä ihan kaikki palikat ole kohdillaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: — Edustaja Aittakumpu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

16.58 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Suurimmalle osalle suomalaisista lienee selvää, että maamme susikantaa ja petokantaa yleensäkin pitää pystyä nykyistä paremmin säätelemään. Olemme tässä keskustelussa kuulleet hyviä esimerkkejä siitä, millaista tuhoa esimerkiksi sudet saavat aikaan. Susien tunkeutuminen liian lähelle ihmisten elinpiiriä on ollut iso ongelma myös kotimaakunnassani Pohjois-Pohjanmaalla. Tätä todellisuutta voi olla hankala Helsingistä käsin ymmärtää, vaikka toki muistelen, että täälläkin viime keväänä susi nähtiin.

Oli erittäin hyvä, että keskustalaisen maa- ja metsätalousministeri Jari Lepän johdolla saatiin valmisteltua asetus suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi tämän vuoden alusta. Toivon mukaan se saadaan täytäntöön mahdollisimman pian, sillä asetuksen toteuttaminen keskeytyi oikeusprosessin vuoksi. On täysin kestämatöntä, että sudet vaarantavat maaseudulla ihmisten elämän, vaikeuttavat maatalouden harjoittamista ja esimerkiksi hankaloittavat vakavasti lasten kulkemista kouluun. Maamme susikanta arviomme mukaan on suurin 100 vuoteen.

Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Kettusta tästä tärkeästä lakialoitteesta. Perustellusti hän on saanut sille laajan tuen. Allekirjoittajina on kansanedustajia kaikkiaan yhdeksästä eduskuntaryhmästä. Lakimuutoksella varmistettaisiin, että erityisesti suurpetojen, kuten juuri suden tai ahman tai ilveksen, tullessa uhkaavasti ihmisten asuntojen pihoille ja muualle lähelle, kansalaisilla olisi selkeästi, selkeästi oikeus puolustaa itseään, perheenjäseniään ja kotieläimiään, kuten vaikkapa aitauksessa olevaa tuotantoeläintä tai pihassa kytettynä olevaa koiraa. Tämän tietysti tulisi olla itsestäänselvyys, ja tämä lakimuutos täytyy ilman muuta tehdä, jotta ihmiset voivat puolustaa itseään ja omia kotieläimiään.

Edustaja Kettusen esittämä lakimuutos varmistaisi myös, että muun riistaeläimen, kuten hirven metsästyksen aikana tapahtuvassa suurpedon yllättävässä hyökkäyksessä metsästyskoiran kimppuun metsästäjä saisi puolustaa omaa kotieläintään ilman tarpeetonta huolta seurauksista. Edustaja Kettusen lakialoite on erittäin hyvä, tärkeä, tarpeellinen ja kannatettava.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Ja edustaja Mäkelä.

17.01 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Toisin kuin joissain puheenvuoroissa on väitetty, niin kyllä näitä susia on tainnut liikkua myös täällä pääkaupunkiseudulla. Ellen väärin muista, niin vähän aikaa sitten oli uutinen, että susi oli liikkunut Helsingin lähistöllä. Kuitenkin silloin poliisi melkein julisti ulkonaliikkumiskiellon, varoitti lähestymästä sutta, ja se oli poikkeustilanne. Kuitenkin ihmisten täytyy Kainuussa, Itä-Suomessa ja muualla nyt elää siinä kyseisessä poikkeustilanteessa aivan normaalitilanteessakin, eli kun susia liikkuu, niin ei siellä mitään poikkeustiloja julistella sen suden liikkumisen takia. Eli semmoinen epätasa-arvo tässä maassa vallitsee, ja Helsingissä ihmiset ajattelevat monesti, että näiden muiden ihmisten täytyy elää niiden susien kanssa ja heidän ei täydy.

No, vielä yhtenä yksityiskohtana: Minua hieman kummastuttaa tässä susikeskustelussa se, että tuntuu olevan useita totuuksia siitä, paljonko se kanta käytännössä tällä hetkellä on. On yksi totuus, mikä on susien suojelijoilla, luonnonsuojelijoilla, ja sitten on muita totuuksia susien määrästä. Eli on aika erikoista, miten keskustelua käydään vaihtelevilla faktoilla. Myös tuo olisi mielenkiintoista tietää, paljonko rajan yli liikkuvia susia käytännössä on ja millä tavalla se kanta sieltä rajan yli tullessa vahvistuu. Tosiasia on kuitenkin varmaan se, että idässä tuolla naapurin puolella ei paljon lupia kysellä niiden susien kaatamiseen, ne

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

kaadetaan silloin, kun niitä tarvitsee kaataa, mutta ei se kanta sieltäkään ole kokonaan pois hävinnyt.

Mitä tähän lakialoitteeseen tulee, niin tämä toki koskee myös muita suurpetoja kuin sutta, mutta ilmeisesti sudet lajityypillisesti käyttäytyvät sillä tavalla, että aiheuttavat suurimman vaaran nimenomaan kotieläinten suhteen. Toivonkin tälle lakialoitteelle menestystä eduskunnan käsittelyssä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja edustaja Kettunen.

17.03 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puheenjohtaja! Vielä kerran kiitoksia kaikista puheenvuoroista.

Edustaja Mäkelä nosti hyvän näkökulman, mikä on myös tullut aikaisemminkin esille keskustelussa, eli tämän Suomen susikannan. Kun tammikuussa tätä isoa keskustelua median kautta käytiin siitä, kuinka uhanalainen Suomen susi tällä hetkellä on, niin haluan tähän tuoda sen näkökulman, että — niin kuin edustaja Aittakumpu toi esille ja niin kuin on aikaisemminkin tuotu esille — meillä on suurin susikanta, susipopulaatio, sataan vuoteen. Ja kun nyt käydään keskustelua Suomen susista ja Venäjän susista, niin nehan ovat samaa susipopulaatiota. Se on vaan näin, että se valtakunnan raja nytten nämä sudet erottaa ja myös erottaa sen, onko se susi uhanalainen vai ei.

Mutta, puhemies, hieman tilastoja tuolta Karjalan tasavallan suunnalta. Siellähän susia saa kaataa ja saa poistaa, ja Venäjällä maksetaan ihan kaatorahaa 10 000 ruplaa eliikkä noin 110 euroa. En ole tarkastanut, mikä on tämän hetken valuuttakurssi, mutta kuitenkin siinä on se mittasuhte. Tämän myötä sitten nämä kaadot tulevat tilastoihin, ja tuon tässä muutamien tilastotiedon esille. Vuonna 2015 Karjalan tasavallassa ammuttiin 105 sutta, ja vuonna 2018 siellä kaadettiin ja poistettiin 225 sutta. Se oli ennätys viiteenkymmeneen vuoteen, kun susien kaatoja on tilastoitu kuitenkin vuodesta 1960 lähtien. Vuonna 2019 siis 193 kappaletta susia pelkästään Karjalan tasavallassa on poistettu. Tämä kertoo kuitenkin siitä, että jos lähdetään ottamaan vaikka sellaista keskiarvoa, että joka vuosi Karjalan tasavallassa 150 sutta poistettaisiin, niin viidessä vuodessa tulee 750 sutta poistetuksi pelkästään sillä Karjalan tasavallan alueella.

Ja kun meillä Suomessa käydään keskustelua siitä, onko susi uhanalainen, niin jo näihin pohjatietoihin perustaen voi sanoa, että susi ei kuole sukupuuttoon, vaikka me voimme tässä valtakunnassa, tässä maassa, joka vuosi vaikka sen 18 kannanhoidollista suden kaatolupaa vuosittain ottaa, niin kuin nyt oli ansiokkaasti maa- ja metsätalousministeri Lepän toimesta ja asetuksella myönnetty. Olen edelleenkin pettynyt siitä, että hallinto-oikeus pisti nämä kyseiset kannanhoidolliset metsästysluvut toimeenpanokieltoon. Nyt jäämmekin tämän vuoden aikana odottelemaan oikeuden päätöstä siitä, mikä on lopputulema.

Puhemies! Kiitoksia vielä kerran. Tämä oli hyvä keskustelu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt se hyvä keskustelu on päättynyt.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 7. ja 8. asiakohdassa]